

Naslov: OSNAŽIVANJE ŽENA U VOJSCI

Datum, autor: 2.11.2020. 0:00:00, MARTINA BUTORAC

Država, izvor, stranica: Hrvatska, Hrvatski vojnik, 24

Kategorija: Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Tržište rada, Obrazovanje, Ostalo

Površina: 18647,46 cm2

OTS: 2.917 (izvor: Medianet)

RODNA RAVNOPRAVNOST

U Hrvatskoj vojsci promoviraju se načela jednakih mogućnosti, a svako rodno uvjetovano nasilje i omalovažavanje strogo je zabranjeno. Udio žena u obrambenom sektoru viši je od NATO-ova prosjeka, no njihova zastupljenost na vodećim dužnostima ipak nije još zadovoljavajuća. U sklopu projekta Osnaživanje žena i podrška u vojnim snagama i mirovnim misijama Republike Hrvatske u idućih godinu dana radit će se na jačanju uloge žena i njihova položaja u vojnom sektoru

OSNAŽIVANJE ŽENA U VOJSCI

Rodna ravnopravnost, nulta stopa tolerancije za sve oblike rodno uvjetovanog nasilja i omalovažavanja u temeljima je Hrvatske vojske, a svako ponašanje koje uključuje rodno uvjetovano nasilje ili iskorištavanje unutar Oružanih snaga strogo je zabranjeno. Hrvatska vojska na svim razinama aktivno podupire Rezoluciju Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 o ženama, miru i sigurnosti i srodne rezolucije, a jedan od projekata u sklopu kojeg će se u idućih godinu dana raditi na jačanju uloge i položaja žena u obrambenom sektoru svakako je projekt Osnaživanje žena i podrška u vojnim snagama i mirovnim misijama Republike Hrvatske.

Riječ je o projektu čiji su nositelji državna tajnica u Ministarstvu unutarnjih poslova doc. dr. sc. Irena

TEKST

Martina Butorac

FOTO

Mladen Čobanović
Tomislav Brandt

Petrijevčanin Vuksanović te potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, a koji bi prvi put trebao dati specifičan analitički uvod u položaj žena u vojnim snagama i mirovnim misijama. Projekt bi trebao utjecati na uvođenje rodne ravnoteže u aktivnosti sigurnosnog i obrambenog sustava te na području zaštite i oporavka nakon sukoba, a financira ga Vlada Sjedinjenih Američkih Država.

DOBROBIT ZA SUSTAV

"Projekt je nastao na temelju mojeg dosadašnjeg rada te suradnje s Veleposlanstvom Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj, posebice s veleposlanikom Williamom Robertom Kohorstom. Također, alumna sam programa američko-europskih sigurnosnih pitanja. Drugi alumni, osim mene, i drugi nositelj projekta je kolega Davor Božinović, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova," kaže državna tajnica Petrijevcčanin Vuksanović. Dodaje kako se u projekt ne bi ulazilo bez partnerstva s pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova Višnjom Ljubičić, koja je relevantna adresa za sve

Naslov: OSNAŽIVANJE ŽENA U VOJSCI

Datum, autor: 2.11.2020. 0:00:00, MARTINA BUTORAC

Država, izvor, stranica: Hrvatska, Hrvatski vojnik, 25

Kategorija: Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Tržište rada, Obrazovanje, Ostalo

Površina: 18647,46 cm2

OTS: 2.917 (izvor: Medianet)

teme vezane za poboljšanja sustava ravnopravnosti u Hrvatskoj. Na ovakvim natjecanjima mora biti uključeno i civilno društvo pa je u projektu i udruga CESI (Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje). Ministarstvo obrane, naglašava nositeljica projekta, dalo je svu potporu i bit će u projektu do njegova završetka, a Glavni stožer Oružanih snaga s načelnikom admiralom Robertom Hranjem bitan je čimbenik.

"Kad govorimo o nastanku projekta, dopustite mi da spomenem kako je proces prijave projekta bio zahtjevan jer je procedura striktna. Iz američke su vlade, posredstvom Veleposlanstva SAD-a, tražili i dodatna obrazloženja. No, u konačnici uspjeh je veći jer su u konkurenciji više od 300 sličnih projekata između 11 odabrali baš nas. Sve u svemu, bio je to složen posao koji je uz naše redovne poslove uključivao dodatna angažman," pojašnjava Petrijevićanin Vuksanović.

Sam projekt trajat će godinu dana, tumači njegova nositeljica, izvršit će se brojne analize, metodama koje se inače koriste u projektnim aktivnostima, kvalitativno i kvantitativno, bit će uključene i edukacije, a plan je uključiti i Hrvatsko vojno učilište "Dr. Franjo Tuđman".

"Po završetku projekta očekujem da, osim što ćemo analizirati i reći što to treba poboljšati i kako, možemo educirati dočasnice i časnice specifičnim izobrazbama naravno, u skladu s NATO-ovim standardima i drugim propisima, očekujem nadalje veću razinu svijesti i znanja o određenim temama. Jednako tako, bitno je da najvažnije predočimo i u konkretne smjernice odnosno dokumente. Znače kako se kaže, kamen po kamen palača. Smisao je, najjednostavnije rečeno, učiniti dobrobit za sustav," poručuje državna tajnica.

POZITIVAN TREND

Na pitanje tko su izravni korisnici projekta, odnosno kome je on namijenjen, Petrijevićanin Vuksanović odgovara kako osim korisnica u Hrvatskoj vojsci u smislu izobrazbe, projekt koristi i za senzibiliziranje šire javnosti i osvještavanje o ovim temama, a sve je to dio platforme na kojoj se djeluje.

"Da budem jasna, ne otkrivamo toplu vodu niti kažemo da se dosad nije

"Vidljivo je da se na razini države i resora ulažu napor za povećanje broja žena u Oružanim snagama, policiji, službama sigurnosti, kao i mirovnim misijama i tu su vidljivi rezultati," kaže nam državna tajnica u Ministarstvu unutarnjih poslova Irena Petrijevićanin Vuksanović

dosta učinilo u poboljšanju sustava. Nijedan problem o kojem govorimo nije unikatan za Republiku Hrvatsku ili za Hrvatsku vojsku, sve zemlje imaju slične ili iste probleme," naglašava nositeljica projekta.

A što kažu brojevi? Ako je suditi prema njima, već se godinama uglavnom bilježi rast broja žena u obrambenom sektoru.

"Što se tiče statistike, recimo da ukupan udio žena u Ministarstvu obrane i OSRH iznosi 17,19 posto, a udio žena u kategoriji djelatnih vojnih osoba 13 posto, što je blago povećanje u odnosu na, primjerice, 2014. kad je taj postotak bio 10,40. S druge strane, udio žena koje su sudjelovale u međunarodnim (UN, NATO i EU) misijama i operacijama potpore miru u 2019. godini iznosio je 6,09 posto (52 žene). U 2018. taj je postotak bio 5,03 posto (54 žene); u 2017. - 4,88 posto (36 žena); u 2016. - 7,32 posto (31 žena). Udio časnica je od 2014. povećan s 14,69 posto na 18,46 posto u 2019. Premda ti statistički pokazatelji upućuju na pozitivan trend povećanja broja žena, uočljivo je kako je njihova zastupljenost na tim mjestima ispod razine njihove ukupne zastupljenosti," pojašnjava Petrijevićanin Vuksanović.

Iako je, dakle, zastupljenost žena u obrambenom sektoru viša od 17 posto, što je visok postotak u odnosu na druge zemlje članice NATO-a (prosjek za zemlje članice NATO-a za 2018. bio je 11,3 posto), udio žena na zapovjednim dužnostima znatno je manji.

"Vidljivo je da se na razini države i resora ulažu napor za povećanje broja žena u Oružanim snagama, policiji, službama sigurnosti, kao i mirovnim misijama i tu su vidljivi rezultati. Udio žena na zapovjednim i voditeljskim

27 HRVATSKI VOJNIK

Br. 616 // 2. studenog 2020.

RODNA RAVNOPRAVNOST

u mirovnim misijama UN-a usvojeni su dopunski kriteriji s ciljem povećanja zastupljenosti broja žena u mirovnim misijama UN-a. Naime, omogućena je prijava časnica nižeg čina od standardnog kriterija, kao i mogućnost prijave časnice na skraćenu rotaciju u trajanju od šest mjeseci umjesto standardne godine dana ako je časnica majka djeteta mlađeg od sedam godina. Inače, edukacija o nasilju nad ženama i djecom u područjima sukoba sastavni je dio preduputne obuke pripadnika Hrvatske vojske prije upućivanja u međunarodne misije i operacije.

"Što se tiče međunarodnih misija i operacija potpore miru podržavam posebne kriterije koji se odnose na žene. Iz jednostavnog razloga: osim što im je teže uspjeti u poslovima u kojima su tradicionalno dominantni muškarci, zahtjevno je usklađivati posao s obiteljskim obvezama, a i odsustvo od obitelji za žene majke posebno je stresan čimbenik, posebno kad su djeca mlade dobi," zaključuje Petrijevcin Vuksanović.

Premda su brojke o ukupnoj zastupljenosti žena u obrambenom sektoru iznad NATO-ova prosjeka, činjenica je da su visoki časnički činovi uglavnom rezervirani za muškarce. Naime, podaci pokazuju da je Hrvatskoj vojsci zaključno s 31. prosincem 2019. u kategoriji generala broj žena ostao isti kao i prethodnih godina. To znači da u Hrvatskoj vojsci čin generala ima samo jedna žena, a najviši čin u koji je do sada promaknuta žena i dalje je visoki čin brigadnog generala. Među visokim časnicima razine brigadira žena je 5,56 posto (18 žena), što je povećanje u odnosu na 2018. kad je udio bio 4,73 posto (15 žena). Tijekom 2019. godine u MORH-u na dužnost načelnice sektora nije bila postavljena niti jedna žena, dok je muškaraca bilo 12. Udio žena među voditeljicama službi je 40,54 posto, dok je jedna žena ovlaštena za obavljanje dužnosti ravnateljice Uprave (od četiri postojeće uprave).

Kad je riječ o rodno uvjetovanom nasilju, prema prošlogodišnjim podacima (za ovu godinu podaci još nisu poznati), nije zabilježen niti jedan takav slučaj čiji bi počinitelji bili pripadnici Hrvatske vojske u nacionalnom niti u međunarodnom okruženju.

Projekt Osnaživanje žena i podrška u vojnim snagama i misijama u budućnosti trebao bi imati utjecaj na otklanjanje slabosti unutar sustava i jačanje rodne ravnopravnosti, a projektu su snažnu podršku dali i čelni ljudi unutar obrambenog sustava - ministar obrane Mario Banožić i načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga admiral Hranj. Međutim, valja istaknuti kako je načelo rodne ravnopravnosti i prije ovog projekta ugrađivano u strateške dokumente obrambene politike. Tako je, primjerice, u prijedlogu novog strateškog dokumenta Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga 2021. - 2032. istaknut značaj žena u vojnoj organizaciji.

"Još od Domovinskog rata žene su bile čvrst i jednakovrijedan oslonac uspješnosti djelovanja vojne organizacije. Uz već dostignute visoke standarde ravnopravnosti, nužno je nastaviti s razvojem sustava upravljanja ljudskim potencijalima koji će jamčiti ovu ravnopravnost uz poticanje i potporu preuzimanja dužnosti više razine odgovornosti uključujući dužnosti u inozemstvu," stoji u tom dokumentu.

dužnostima, u MORH/OSRH u 2019. iznosio je 10,95 posto što je blago povećanje u odnosu na 2018., kad je taj udio bio 10,35 posto, odnosno 2017. i 2016., kad je taj udio bio 9,34 i 9,10 posto," navodi Petrijevcin Vuksanović.

U upravnom dijelu MORH-a na voditeljskim dužnostima lani je bilo 34,22 posto žena što je blagi pad u odnosu na 2018., kad je bilo 36,7 posto žena, dok ih je u OSRH na zapovjednim dužnostima 9,45 posto što je blagi porast u odnosu na 2018., kad ih je bilo 8,58 posto te u 2017., kad ih je bilo 7,9 posto.

"U 2019. ukupno je promaknuto 12,27 posto žena što je pad u odnosu na 2018., kad je promaknuto 13,61 posto žena, od toga je među časnicama bilo 18,75 posto i 9,25 posto među dočasnicama. Što se tiče pohvala i nagrada dodijeljenih tijekom 2019., udio žena nagrađenih/pohvaljenih bio je 13,81 posto," kaže Petrijevcin Vuksanović.

OTKLANJANJE SLABOSTI

Valja napomenuti da, kad je riječ o sudjelovanju žena u međunarodnim misijama i operacijama, za sudjelovanje

17,19 %

UDIO ŽENA U
MINISTARSTVU
OBRANE I OSRH

10,95 %

UDIO ŽENA NA
ZAPOVEDNIM I
VODITELJSKIM
DUŽNOSTIMA
U MORH/OSRH

1

ŽENA U
HRVATSKOJ
VOJSCI IMA
ČIN GENERALA

RODNA RAVNOPRAVNOST

Ministar obrane
MARIO BANOŽIĆ

Cilj je projekta osnaživanja rodne ravnopravnosti među vojnicima i kadetima kao i promicanje obrazovanja u svrhu prevencije bilo kakvog rodno uvjetovanog nasilja. Vlada Republike Hrvatske snažno podupire uključenost i sudjelovanje žena u svim segmentima društva pa tako i u sustavu obrane. Rodna ravnopravnost, jednaka prava za sve pripadnice i pripadnike jedno je od temeljnih načela našeg rada.

Načelnik Glavnog stožera
OSRH admiral
ROBERT HRANJ

Pitanje osviještenosti i rodne ravnopravnosti u temeljima je Hrvatske vojske i uključeno je u nastavne programe na svim razinama vojnog školovanja i obuke promovirajući načela jednakih mogućnosti, rodne ravnopravnosti i nulte tolerancije za sve oblike ugrožavanja, maltretiranja i nasilja. Tim programima obuhvaćeni su svi vojnici koji se upućuju u međunarodno okruženje, u mirovne misije i operacije. Iz godine u godinu ukupan je broj žena u vojsci u porastu, no njihova zastupljenost na vodećim dužnostima ipak nije još zadovoljavajuća. Svjesni smo toga, pred nama je još posla, uvjeren sam da će se s novim generacijama to mijenjati. Rodna osviještenost važna je kvaliteta koja izravno utječe na provedbu zadaća i operativnu učinkovitost, kao i percepciju vojne organizacije u društvu.

Visoki časnički činovi uglavnom su rezervirani za muškarce. U Hrvatskoj vojsci čin generala ima samo jedna žena, a najviši čin u koji je do sada promaknuta žena i dalje je visoki čin brigadnog generala

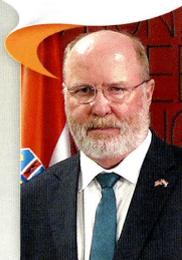
Brigadna generalica
GORDANA GARAŠIĆ,
načelnica Uprave za
planiranje GS OSRH

Hrvatska vojska već 20 godina sudjeluje u mirovnim misijama i operacijama širom svijeta i time pridonosi transformaciji njihovih sigurnosnih sustava, odnosno vojsci i policiji. Neizostavan dio tog poduhvata upravo je integracija rodne perspektive, odnosno smislenog sudjelovanje žena u vojsci i policiji jer jedino je to način, kad sudjeluju oba spola jednakopravno, da će to društvo biti sigurno. Hrvatska je vojska uspješna u tom poduhvatu upravo zbog toga što je sustav jednakih mogućnosti dio naših svakodnevnih zadaća i dio odgovornosti zapovjednika. Svaki naš zapovjednik treba prepoznati ljudski potencijal koji ima na raspolaganju i onim najboljima dati priliku da napreduju bez obzira na spol. Istodobno, sve veći broj žena koji žele sudjelovati na dragovoljnom služenju vojnog roka i među kadetkinjama snažna je poruka da stječemo kritičnu masu iz koje će se radati budući vođe. Iako se nalazimo u gornjem dijelu NATO-ove tablice prema zastupljenosti žena o Oružanim snagama, još uvijek trebamo poraditi na njihovoj većoj zastupljenosti na zapovjednim i rukovodećim dužnostima, naravno u skladu s njihovim mogućnostima, sposobnostima i znanjem. Upravo je ovaj projekt o osnaživanju sudjelovanja žena u vojsci i policiji jedan od aktivnosti koje pridonose tom cilju.

Veleposlanik SAD-a u Republici Hrvatskoj
WILLIAM ROBERT KOHORST

Naš tim u veleposlanstvu i State Departmentu u Washingtonu prepoznali su važnost ovog projekta i dodijelili mu prestižna alumni i inovacijska sredstva kako bi ga podržali. SAD nadalje podupire ravnopravno i dinamično sudjelovanje žena u svim društvenim sektorima uključujući i vojsku. Jasno mi je da će se ovaj projekt usredotočiti na položaj žena u Hrvatskoj vojsci i mirovnim misijama s ciljem rodne ravnopravnosti među vojnicima i kadetima i promovirati edukaciju u svrhu prevencije bilo kojeg oblika rodno uvjetovanog nasilja. SAD dijeli ove važne prioritete s hrvatskim Oružanim snagama jer i jedni i drugi težimo postati još učinkovitiji vojni stručnjaci i sigurnosni partneri.

Satnica ratnog zrakoplovstva
Kraljevine Danske
NANNA CHRISTENCE FABRICIUS

U Danskoj je trenutačno 7,9 posto žena u vojsci i sve grane ulažu napore kako bi povećale broj žena. Kao što vaš projekt naglašava, oružane snage ostvaruju više ciljeva sudjelovanjem žena u donošenju odluka. To se jasno vidi u obučnim misijama, mirovnim misijama i u upravljanju jer to mijenja kulturu. Ta je promjena važna, ne samo za oružane snage već i za društvo i sigurnost općenito, na nacionalnoj i na međunarodnoj razini.

Brigadna generalica
SANDY BEST, zamjenica
zapovjednika Nacionalne
garde Minnesote

Drago mi je što sam upoznata s vašim projektom koji se bavi istraživanjem položaja i povećanjem broja žena u vašim oružanim snagama, policiji, sigurnosnim službama i mirovnim misijama Republike Hrvatske. Istodobno želim saznati više o tome kako programi i politike mogu bolje podržati žene na ključnim pozicijama. Američki ministar obrane nedavno je naložio razmatranje obrambene politike i procesa koji kratkoročno, srednjoročno i dugoročno mogu utjecati na poboljšanje raznolikosti, uključivost i jednake mogućnosti svih pripadnika Ministarstva obrane. Sljedeće godine Minnesota i Hrvatska proslavit će 25. obljetnicu partnerstva. U potpunosti podržavamo programe poput ovog jer oni nastavljaju izgrađivati naše organizacije i činiti ih još boljim.

IZVOR: MORH